

Dosarul nr. 3ra-115/23
2-18116279-01-3ra-28012023

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (I.Talmaci)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Minciuna, E.Palanciuc, V.Negru)

ÎNCHEIERE

12 iulie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Mariana Pitic
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului depus de Ion Tcacenco, reprezentat de avocatul Vladislav Jian,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Tcacenco Ion împotriva Primăriei și Consiliului comunal Tuzara, raionul Călărași cu privire la anularea actelor administrative,

împotriva deciziei din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel depusă de Ion Tcacenco și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 20 decembrie 2021,

c o n s t a t ă:

La 07 februarie 2018, Tcacenco Ion, reprezentat de către avocatul Vladislav Jian a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei comunei Tuzara și Consiliul comunal Tuzara, raionul Călărași privind anularea deciziei Consiliului comunal Tuzara nr.07/12 din 08.12.2017, anularea refuzului primăriei Tuzara din 24.11.2017 și obligarea să stabilească hotarele terenului de pe lângă casă în vederea elaborării planului geometric al terenului (f.d.2-3).

În motivarea acțiunii s-a indicat că fiind proprietar al casei de locuit cu terenul aferent casei situată în XXXXX, la 01 noiembrie 2017 s-a adresat Primăriei Tuzara, r-nul Călărași și Consiliului comunal Tuzara, r-nul Călărași cu cererea nr.19 din 01 noiembrie 2017 prin care a solicitat să fie corectată în registrele cadastrale și registrele de evidență a gospodăriilor ținute de Primărie, suprafața terenului aferent casei care i-a fost atribuit cu indicarea corectă a suprafeței de 0,06 ha.

A comunicat că prin răspunsul din 24 noiembrie 2017 pîrîtul i-a comunicat că cererea nu poate fi examinată pe motiv că sunt neîntemeiate cerințele. Prin urmare, la data de 01 decembrie 2017 s-a adresat cu cerere prealabilă nr.21 către pârât, solicitând revocarea refuzului, iar la 08 decembrie 2017 prin decizia nr.07/12 Consiliul comunal Tuzara a respins cererea prealabilă.

A notat reclamantul că refuzul Primăriei din 24 noiembrie 2017 cât și decizia Consiliului nr.07/12 din 08 decembrie 2017 sunt neîntemeiate și emise ilegal și contrar prevederilor legii, deoarece terenul aferent casei cu suprafața de 0,06 ha i-a fost atribuit prin ordinul sovhozului-fabrică XXXX nr.383 din 18.09.1984, care

ulterior i-a fost transmis în folosință prin Hotărârea Sovietului sătesc de deputați din 16.10.1984.

A mai menționat reclamantul că i-a fost transmis în folosință terenul aferent casei cu suprafața de 0,06 ha, iar Primăria a indicat suprafața terenului aferent casei în mărime de 0,0436 ha, ceea ce contravine prevederilor art. 11 din Codul funciar.

A solicitat reclamantul anularea deciziei Consiliului comunal Tuzara nr.07/12 din 08.12.2017, anularea refuzului Primăriei Tuzara din 24 noiembrie 2017 și obligarea să stabilească hotarele terenului de pe lângă casă în vederea elaborării planului geometric al terenului.

Prin hotărârea Judecătorei Strășeni, sediul Central din 20 decembrie 2021, s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de Tcacenco Ion (f.d.230, 239-247).

Din materialele pricinii se atestă că, hotărârea contestată a fost pronunțată la data de 20 decembrie 2021 (f.d.230), cererea de apel nemotivată depusă de Tcacenco Ion, reprezentat de către avocatul Jian Vladislav a fost depusă la 09 ianuarie 2022 (f.d.248-249), hotărârea motivată fiind recepționată la 15 aprilie 2022 (f.d.252), apelul motivat a fost depus de Tcacenco Ion, reprezentat de către avocatul Jian Vladislav la data de 16 mai 2022 (f.d.). Astfel, instanța de apel a conchis că cererile de apel nemotivat și apel motivat au fost depuse în termenii prevăzuți de lege.

Prin decizia din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Ion Tcacenco, reprezentat de către avocatul Jian Vladislav și s-a menținut hotărârea Judecătorei Strășeni, sediul Central din 20 decembrie 2021.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că obiectul material al prezentei acțiuni de contencios administrativ îl constituie verificarea legalității deciziei Consiliului comunal Tuzara nr.07/12 din 08.12.2017 și obligarea stabilirii hotarelor terenului de pe lângă casă în vederea elaborării planului geometric al terenului.

În conformitate cu art.143 alin.(2) din Codul Administrativ, aprecierea legalității sau ilegalității unui act administrativ individual se face în funcție de situația la momentul emiterii lui, iar în cazul desfășurării unei proceduri prealabile – de situația la momentul adoptării deciziei cu privire la cererea prealabilă.

Potrivit art.7 din Legea privind administrația publică locală nr.436 din 28.12.2006, în realizarea competențelor lor, autoritățile administrației publice locale dispun de autonomie, consfințită și garantată prin Constituția Republicii Moldova, Carta Europeană a Autonomiei Locale și prin alte tratate la care Republica Moldova este parte.

Conform art. 14 alin.(1) și (2) din Legea privind administrația publică locală nr.436 din 28.12.2006, Consiliul local are drept de inițiativă și decide, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care țin de competența altor autorități publice.

Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe: b) administreză bunurile domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului); c) decide în privința actelor juridice de administrare privind bunurile domeniului public al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, precum și privind serviciile publice de interes local, în condițiile legii; e) decide atribuirea și schimbarea destinației terenurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii.

Potrivit art. 77 alin. (2) din Legea privind administrația publică locală nr.436 din 28.12.2006, actele juridice de administrare și de dispoziție privind bunurile

proprietate publică a unității administrativ-teritoriale se încheie cu persoanele fizice și persoanele juridice de drept privat prin licitație publică, organizată în condițiile legii, cu excepția cazurilor stabilite expres prin lege.

Conform art.11 din Codul funciar autoritățile administrației publice locale atribuie cetățenilor terenuri fără plată, eliberându-le titluri de proprietate: trec în proprietatea cetățenilor sectoarele de teren ocupate de case, anexe gospodărești și grădini care li s-au atribuit în conformitate cu legislația.

În conformitate cu pct. 39 din Instrucțiunea cu privire la modul de elaborare și actualizare a planurilor cadastrale și geometrice (aprobată prin ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 140 din 06.08.2012), rezultatele stabilirii și coordonării hotarelor se stipulează în actul de stabilire a hotarelor (Anexa nr. 4), care se semnează de titularul de drept asupra terenului, hotarele cărui au fost stabilite pe teren, reprezentantul autorității publice locale și executantul lucrărilor cadastrale, iar în cazul coordonării hotarelor - și de titularii de drepturi asupra terenurilor adiacente sau de reprezentanții acestora.

Potrivit pct. 52 din aceeași instrucțiune, planul geometric elaborat se semnează (coordonează) și se aprobă, în mod obligatoriu, de autoritatea publică locală, sau altă autoritate publică împuternicită. Conform definiției statuate în Legea cadastrului bunurilor imobile, planul geometric constituie un document tehnic, întocmit în urma măsurărilor la fața locului, în care se indică hotarele terenului și construcțiile capitale amplasate pe acesta.

Potrivit art. 18 alin. (2) din Legea cadastrului bunurilor imobile, planul geometric se întocmește la cererea titularului de drepturi, în baza măsurărilor pe teren, cu indicarea obligatorie a punctelor de cotitură ale hotarelor, racordate la punctele de reper sau la obiectele capitale din apropiere, a numărului cadastral al terenului și amplasamentului tuturor construcțiilor de pe teren. Planul poate conține și alte date.

În conformitate cu pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 449 din 29 iunie 1992, se aprobă modelele unice ale documentelor, ce confirmă dreptul de proprietate, posesiune și beneficiere funciară, precum urmează: titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren (anexa nr.1), titlu provizoriu, ce confirmă dreptul de proprietate, posesiune și beneficiere funciară (conform anexei nr. 3); titlu, ce confirmă dreptul de proprietate asupra cotei de teren echivalent (conform anexei nr. 4); contractul de arendă funciară, având anexate legenda terenurilor atribuite în arendă și procesul-verbal de predare-preluare a terenului arendat (conform anexei nr.5). Registrul titularilor funciari (conform anexei nr. 6).

Conform pct. 2 din aceeași hotărâre, se stabilește că titlurile, ce confirmă dreptul de proprietate, posesiune și beneficiere funciară, sînt eliberate de către organele auto administrării locale (consiliile județene, municipale), comitetele executive raionale, consiliile primăriilor comunelor și satelor.

Conform prevederilor art.15² din Legea cadastrului bunurilor imobile (în vigoare la data depunerii acțiunii) la atribuirea terenurilor în proprietate sau în folosință, cu excepția terenurilor proprietate publică a statului, reprezentantul autorității administrației publice locale de nivelul întâi stabilește la fața locului hotarele terenului, cu întocmirea actului de stabilire a hotarelor de un model aprobat de Agenție. La transmiterea în proprietate a terenurilor în cadrul înregistrării primare masive, stabilirea hotarelor la fața locului nu este obligatorie. La cererea titularului de drepturi asupra terenului, punctele de cotitură ale hotarelor pot fi marcate prin borne în modul stabilit de Agenție. Cheltuielile pentru stabilirea hotarelor și marcarea

acestora pe teren sînt suportate de titularul de drepturi. După stabilirea hotarelor la fața locului și întocmirea actului de stabilire a hotarelor de către autoritatea administrației publice locale de nivelul întâi, executanții lucrărilor cadastrale efectuează măsurări pe teren pentru întocmirea planului geometric. Documentația cadastrală prezentată spre recepție trebuie să permită identificarea corectă a punctelor de cotitură ale terenului pe teritoriul țării, verificarea corespunderii hotarelor terenului cu hotarele terenurilor adiacente. Hotarele terenului se reprezintă pe planul cadastral și pe cel geometric. Actul de stabilire a hotarelor poate fi atacat în instanța de contencios administrativ.

Instanța de apel a reținut că, potrivit titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.XXXXX din 02.01.2003 lui Tcacenco Ion i s-a repartizat în baza deciziei Primăriei Tuzara nr. 23 din 17.05.1992 - 0,0436 ha în proprietate privată, fiind înregistrat dreptul de proprietate al reclamantului în Registrul bunurilor imobile la data de 11.06.2003 (f.d. 176).

Instanța de apel a invocat că la emiterea deciziei contestate, pîrîtul/intimat și-a exercitat dreptul discreționar în conformitate cu prevederile legale, iar careva temeuri ce ar duce la nulitatea acestora nu au fost constatate.

La 09 ianuarie 2023, Ion Tcacenco, reprezentat de avocatul Vladislav Jian a depus recurs nemotivat prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii din 20 decembrie 2021 a Judecătoriai Strășeni, sediul Central și a deciziei din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii integral.

La 01 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței.

Examinând admisibilitatea recursului, în raport cu actele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

Conform art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin. (2).

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Din materialele dosarului rezultă că decizia instanței de apel a fost pronunțată public la 07 decembrie 2022.

Instanța de recurs atestă că la 09 decembrie 2022, instanța de apel a notificat Primăria și Consiliul Tuzara, raionul Călărași cât și avocatului Vladislav Jian dispozitivul deciziei din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice (f.d.28, vol. II).

Astfel, completul de judecată conchide că avocatul Vladislav Jian în interesele lui Ion Tcacenco a depus la 09 ianuarie 2023, recurs nemotivat împotriva deciziei din

07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în interiorul termenului prevăzut la 245 alin. (1) din Codul administrativ.

Tot din materialele cauzei rezultă că, decizia motivată a instanței de apel a cărei casare a fost solicitată în prezentul recurs a fost notificată avocatului Vladislav Jian la data de 19 ianuarie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.31, vol. II), însă contrar prevederilor art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, nu a depus în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei integrale a Curții de Apel Chișinău, adică până la 20 februarie 2023 (zi de luni) inclusiv, motivarea recursului.

Potrivit art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

În privința modalităților de comunicare și notificare, Codul administrativ statuează la art. 96 alin. (1) că notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

În corespundere cu art. 33 din Codul administrativ, comunicarea interinstituțională și comunicarea cu participanții sau cu publicul în cadrul procedurii administrative se face prin orice mijloc (verbal, poștă, telefon, fax, poștă electronică etc.), acordându-se prioritate mijloacelor care asigură o mai mare eficiență, rapiditate și economie de costuri.

În corespundere cu art. 97 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Notificarea se face în cazurile prevăzute de lege sau prin dispoziția autorității publice.

Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Potrivit art. 110¹ alin. (1) din Codul administrativ, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice.

Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poștă electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală.

Coroborând normele legale precitate se constată că, potrivit extrasului din poșta electronică conținut la fila dosarului 31, vol. II se atestă indubitabil că decizia motivată din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost notificată participanților la proces, inclusiv avocatului Vladislav Jian care conform mandatului seria MA nr.1223288 din 26 ianuarie 2018 îi reprezintă interesele lui Ion Tcacenco.

Prin urmare, prin prisma prevederilor art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, termenul de procedură de 30 zile instituit de legiuitor pentru valorificarea dreptului de a depune motivarea recursului și-a început curgerea din ziua imediat următoare datei notificării deciziei motivate – 20 ianuarie 2023 și a expirat la data de 20 februarie 2023, inclusiv.

Astfel, este în afara oricărui dubiu că, de la momentul notificării deciziei motivate din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, avocatul Vladislav Jian în interesele lui Ion Tcacenco, a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de dreptul său procedural și a depune motivarea recursului în interiorul termenului instituit la art.245 alin. (2) din Codul administrativ.

Prin urmare, completul de judecată remarcă că, rolul instanței de judecată este de a aduce la cunoștință persoanei despre emiterea actului judecătoresc, iar Ion Tcacenco cât și avocatul acestuia Vladislav Jian, fiind cei interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, trebuiau să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz prin depunerea recursului motivat în conformitate cu art.245 alin. (2) din Codul administrativ, în caz contrar intervenind uno ictu aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului inadmisibil în temeiul articolului 246 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

La caz, culpa că avocatul Vladislav Jian în interesele lui Ion Tcacenco nu a depus motivarea recursului se datorează recurentului care nu a întreprins suficiente măsuri, după cum sugerează și jurisprudența CEDO de a-și proteja drepturile de acces la instanță și de a îndeplini actul de procedură în termenul prevăzut la art.245 alin. (2) din Codul administrativ, manifestând în acest sens un comportament de rea-credință la folosirea drepturile sale procedurale.

În această privință, completul de judecată notează că în conformitate cu prevederile art. 195 Codul administrativ raportate la art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpa reprezentantului este echivalentă culpei părți.

Aplicând principiul *nemo censetur ignorare legem*, conform căruia necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii, completul consideră că nerespectarea termenului de depunere a motivării recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al recurentului. Or, acesta trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov vs Ucraina, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În acest caz, Înalta Curte a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (cauza Ponomaryov v. Ucraina, 3236, hotărârea din 03 aprilie 2008).

În atare circumstanțe, declararea recursului depus de avocatul Vladislav Jian în interesele lui Ion Tcacenco ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, având în vedere că

prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Ion Tcacenco, reprezentat de avocatul Vladislav Jian.

Conform art. 230, art.245 și art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către Ion Tcacenco, reprezentat de avocatul Vladislav Jian, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Mariana Pitic

Oxana Parfeni